

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštini predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštini predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 94.

Sobota 24. novembra 1928.

Leto III.

S. Petejan odgovarja dr. Korošču.

Odgovor s. Petejana na izjave ministra dr. Korošca glede razpisa občinskih volitev v Mežici v Narodni skup-
ščini dne 15. novembra 1928.

Gospodje narodni poslanci!

Dovolite, da najprej ugotovim ne-
koliko dejstev, iz katerih boste raz-
videli, kako je prišlo do razpusta ob-
činskega odbora v Mežici. Ta občina
leži na meji naše države in je čisto
industrijski kraj. Radi tega je logično,
da je v tej občini takoj, ko so se za-
čele vršiti občinske volitve na pod-
lagi splošne in enake volilne pravice,
dobila veliko večino — in sicer dve-
tretjinsko večino — socialistična
stranka. Od tega časa dalje je bila ta
občina vedno v rokah delavcev, v
rokah socialistične stranke. Razume
se, da se je vodila občinska politika
vedno v duhu koristi delavskega raz-
reda. Občinski odborniki, ki so bili
izvoljeni od delavcev in tudi iz vrst
delavcev, so imeli dolžnost, da se bri-
gajo za koristi delavcev, da skrbijo za
stare delavce, da se brigajo za higi-
jeno in zlasti za izobrazbo delavstva.
Kdor je bil pred vojno v Mežici in je
sedaj videl rezultate tega dela, je
moral ugotoviti, da je med nekdanj in
danes velik razloček in da se je mno-
go storilo za meziške rudarje. Ob-
činska uprava je izvršila veliko delo
za korist občanov. Če bi ne bila sto-
rila ničesar drugega, kakor da je
zgradila v težkih razmerah meščan-
sko šolo, ki je največja šola te vrste
v Sloveniji, bi bilo že to hvale vred-
no. Občinska uprava je začela gradi-
ti tudi vodovod, ki je bil za ta kraj
brezdvomno zelo potreben.

Razume se, da je bilo za ta veli-
ka dela treba dosti denarja in da je
morala občina, oziroma šolski svet,
ki je gradil šolo, iskati denarnih vi-
rov. V Mežici je neka angleška druž-
ba, ki eksploatira našo zemljo in na-
še delavce. Logično je, da je šla po-
litika občinskega odbora za tem, da
se občinski izdatki kolikor mogoče
razdele tudi na to angleško družbo.
Kajti, denar je pač treba dobiti od
tistega, ki ga lahko da, in to je

angleška družba, ki odnaša v ve-
liki večini svoj dobiček na An-
gleško, pri nas pa pušča revšči-
no in tuberkulozo.

Toda, ko je ta družba začutila na svo-
ji koži novo občinsko politiko, ko je
morala od svojega dobička nekaj
plačati za preskrbo in izobrazbo ob-

čanov, je začela intrigirati, kako bi se
to delo občini onemogočilo. Podčrta-
ti moram značilno dejstvo, da je na

pritisk angleškega kapitala ma-
riborski veliki župan Pirkmajer
odredil,

da se oseba, ki je imela glavni vpliv
na občinsko politiko — to je

učitelj Möderndorfer —

preko noči premesti iz Mežice v Ha-
loze. Ta učitelj se pa ni hotel pod-
vreči diktatu angleškega kapitaliz-
ma, ampak se je rajši odpovedal služ-
bi. Sedaj se je pa pričel pritisk na
drug način. Videlo se je, da se hoče
z vsemi sredstvi onemogočiti delo
občinskega odbora in šolskega sveta
v Mežici. Začeli so iskati nepravil-
nosti v občinskem uradovanju; našel
se je baje nered v računih pri gradbi
šole in pri gradbi vodovoda. Pod to
pretvezo se je razpustil občinski od-
bor. Po razpustu občinskega sveta,
ko je prišel v Mežico komisar, je bil
učitelj Möderndorfer aretiran in, če
se ne motim, še neki drugi delavski
zaupniki. Rezultat pa je bil ta, da je
bila

preiskava sploh ustavljena in da
ni bil nikdo kaznovan za krivde,

ki so se jim očitale. To je pač dokaz,
da občinsko gospodarstvo ni bilo tako
slabo, kakor se je trdilo, ampak da
je bil občinski odbor razpuščen samo
pod pritiskom angleškega kapitala,
ki se je branil, da bi občini plačeval
prispevke za zgraditev zgradb, ki so
bile občini potrebne.

Angleški kapital je šel še dalje.
Ni se zadovoljil s tem, da je vpregel
v svojo službo naše oblasti. Kajti re-
či moram, da so bile naše oblasti
verni slugi, ne koristi delavcev in
naših državljanov, ampak

sluge angleškega kapitala,

ki je na to tudi odpustil iz dela de-
lavce, ki so bili člani krajnega šol-
skega sveta in ki so imeli glavno vlo-
go v občinski politiki. Imamo torej
na eni strani razpust občinskega od-
bora, na drugi strani zapor učitelja
in nekaterih delavskih zaupnikov.
Na tretji strani pa še odpust ot dela
ljudi, ki so se udeleževali te občins-
ke politike.

Občinski odbor je bil razpuščen
na podlagi zakona, ki velja še danes
za občine na Koroškem in ki se glasi
tako-le.

»Na podlagi § 96 zakona z dne
15. marca 1864, koroški deželni za-
konik št. 5, more biti občinski za-
stop razpuščen po deželni politični
upravi. Občini je pridržana pravica
rekurza na ministrstvo, toda brez od-
ločilne moči.

Najpozneje v 6 tednih po razpu-
stu morajo biti razpisane nove
volitve.«

To je čisto jasen zakon, ki velja
kakor rečeno, za občine na bivšem
Koroškem še danes. Po tem zakonu
bi bile morale biti v 6 tednih po raz-
pustu razpisane občinske volitve.
Toda od tistega časa ni minilo samo
6 tednov, tudi ne samo 6 mesecev,
ampak 4. novembra t. l. sta minili že
dve leti, toda gospod veliki župan
mariborske oblasti še vedno ni raz-
pisal novih občinskih volitev in je s
tem čisto jasno kršil zakon. Gospod
notranji minister je v svojem odgovo-
ru rekel, da pravzaprav ne spada v
njegovo kompetenco, da bi odločal o
tem, koliko časa naj obstoja v kaki
občini komisarijat, ker je to stvar ve-
likega župana. Toda gospod notranji
minister ima dolžnost,

da kontrolira svoje podrejene
organe,

ali se držijo zakona. Če je gospod
veliki župan mariborske oblasti kršil
zakon, ga mora notranji minister po-
zvati k redu in prisiliti, da razpiše
volitve, kakor zahteva zakon. Gos-
pod veliki župan noče razpisati vo-
litev z izgovorom, da v Mežici komi-
sar še ni izvršil svojih poslov, da še
ni ugotovil vsega, kar je občina
dolžna, in da tudi še ni ugotovil vse-
ga, kar se je v javnosti govorilo, a
sodišče ni moglo ugotoviti.

Jaz sem v tej zadevi osebno in-
terveniral pri gospodu velikemu žu-
panu, preden sem vložil interpelaci-
jo. Šel sem tudi k gospodu merodajni
ministru in k šefu kabineta in
sem tam dobil odgovor,

da se v občini Mežica ne mo-
rejo razpisati nove volitve radi
tega, ker danes še ni podana

taka situacija, da bi bilo upati,
da se ne izvoli tak občinski od-
bor, kot je bil do sedaj.

Če bi se jutri vršile občinske volitve,
tako se je reklo, bi zopet zmagala
ona stranka, pod katero je bil ob-
činski odbor razpuščen in radi kate-
rega delovanja je moral priti v obči-
no komisar.

Jaz ne bi želel, da bi se tudi v
Sloveniji uveljavil sistem, ki vlada v
nekaterih krajih naše države, da se
namreč vodi občinska politika tako,
kakor ustreza razpoloženju nekih
ljudi, ne pa tako, kakor ustreza volji
občanov. Spominjam se, kako je Slo-
venska ljudska stranka svojčas,

ko je bila v opoziciji, ostro kri-
tizirala

vsak primer, ko se je dogodilo kaj
sličnega pod prejšnjim režimom, ko
so imeli v Sloveniji pristaši Samostoj-
ne demokratske stranke monopol na
razpuščanje občinskih odborov. Da-
nes bi morala Slovenska ljudska
stranka, ki se je prej vedno borila za
demokracijo, za svobodo in samou-
pravo, izbrisati ta madež, ki je sedaj
v Sloveniji edini poleg še enega dru-
gega primera, za katerega smo izve-
deli danes. Slovenska ljudska stran-
ka bi morala poskrbeti, da bi izginila
tudi še ta dva edina komisarija, ki sta
sedaj še v Sloveniji.

Odločno moram protestirati pro-
ti trditvi, da je v meziški občini po-
večini komunizem. Prosim gospoda
notranjega ministra, da vzame v roko
volilne rezultate od leta 1920, pa do
danes, in bo videl, da je imela v Me-
žici vedno večino socialistična stran-
ka. Zato ni taktno in ni lepo, da se
taka občina proglašja za komunistič-
no. Če bomo tako delali, bomo prišli
do tega, da se bo

vsak teror nad narodom opravi-
čeval s takozvano komunistično
nevarnostjo.

Mi smo se vedno borili in se bori-
mo tudi danes za samoupravo občin,
ker smo mnjenja, da je to edina mož-
nost, da se uredi razmere v naši dr-
žavi. V naši državi bomo imeli zdra-
ve razmere takrat, ko se bo občin-
ska politika vodila po razpoloženju
prebivalstva. Da se nahaja naša dr-
žava v takem položaju, to je deloma
zakrivila politika komisarjev, politika
omejevanja svobodnega izražanja,
kakršna se vodi v naši državi že od
leta 1920. dalje.

(Konec prihodnjič.)

Za revizijo ustave.

V naši državi so vse politične
stranke za revizijo ustave. Vse režim-
ske in vse opozicijske stranke. So-
cijalisti smo seveda tudi za revizijo
ustave, toda, povemo takoj, da smo
za revizijo, s katero bo zajamčena
enakopravnost, svoboda ali kratko
povedano, prava demokracija v drža-
vi. To je naša načelna zahteva, ki je
tembolj utemeljena, ker se je poka-
zalo, da sedanja ustava ni jamčila v
nikakršnem oziru za navedene prvi-
ne, ki gredo po načelu demokracije
vsem državljanom enako.

Vprašanje pa je, koliko iskrena je
zahteva po reviziji ustave meščan-
skim režimskim in opozicijskim
strankam. Velik kos neiskrenosti že
tiči v tem, da ne ena ne druga skupi-
na definitivno ne pove, kakšno revi-
zijo zahteva. Ne verujemo, da bi re-
žimovci hoteli priznati enakoprav-
nost vsem državljanom, ne verujemo,
da bi hoteli odpraviti Avgijev hlev

korupcij in hegemonijo neke tajne
sile, ki ima danes vso državo in ves
administrativni aparat v nekakih kle-
ščah, preko katerih ni mogoče ukre-
niti ničesar. Režimske stranke te vo-
lje še niso pokazale.

In v koliko so boljše meščanske
opozicijske stranke? Izjavljajo le,
zavedajoč se, da je beograjski čar-
šiji težko priti do živega, da hočejo
tudi sami za Hrvaško napraviti enako
hegemonijo, morda v obliki personal-
ne unije, to je, da bo srbski kralj tu-
di hrvaški kralj. Tega stališča, ki za-
govarja ali samohrvaško ali pa držav-
no hegemonijo, do katere bi se opo-
zicionci radi dokopali, do danes še
niso izpomenili. Zato tudi ta opo-
zicijski blok ne more zbujati vere,
da gre nje boj za demokracijo v državi.

Vprašanje revizije ustave pa ven-
dar postaja vsak dan aktualnejše. Mi
nočemo danes posegati globlje v to
vprašanje, ker ima ravno jutri

širši glavni odbor naše stranke v
Beogradu svojo sejo, da zavzame v
prvi vrsti v tem vprašanju jasno sta-
lišče. Vprašanje revizije ustave pri-
de morda že v kratkem med meščan-
skimi strankami v debato in do tedaj
mora naša stranka vsekakor tudi jav-
no povedati svoje stališče.

Za delavstvo in za socialistično
stranko ni vseeno, kako bo buržuazija
hotela rešiti ustavno vprašanje. Bur-
žuazija je cepljena po pokrajinah, a na
obeh straneh so zanj merodajni med-
sebojno si nasprotujoči hegemoni-
stični interesi. Proti tej neiskreni bur-

žuaziji mora socialistično delavstvo
postaviti za celo državo eno enotno
smernico v tem vprašanju, ker gre
pri tem za demokratizacijo politične-
ga in upravnega življenja v državi.

Že danes opozarjamo vso sociali-
stično javnost, da socialisti te države
ne smejo na noben način dopustiti, da
bi ta politično anarhistična buržuazija
zopet prevarila narod tako, kakor ga
vara že deset let. V ustavnem boju
bomo imeli najboljšo priliko, še bližje
spoznati moralno defektno politiko
buržuazije na celi črti.

— — —

Izseljevalna politika.

Kaj pa domača industrija?

Vlada proklamira v svet, da je
hotela z zakonom o javnih delih in
pomoči pasivnim krajem kolikor mo-
goče pomagati prizadetim krajem.
Nadalje razglašja vlada, da se skle-
nejo konvencije z Nemčijo, Francijo,

Belgijo, Grčijo in Rumunijo. Zlasti
konvencije s Francijo obetajo, da se
bo s sklenjeno pogodbo omogočilo,
da dobi tam nad 100.000 naših
delavcev iz pasivnih krajev zaslu-
žek.

To so čevlji za Vas!
z Karo varstv. znamko v podplatu.
Maribor, Koroška cesta 19

V naši državi kakor tudi po drugih državah vlada velika nezaposlenost. Naravno je, da se nezaposleno delavstvo oprime vsake bilke, ki ima le videz, da mu olajša bedo, ter gre za kruhom v najtemnejšo negotovost in tudi ob zavesti, da ga čakajo na novem službenem mestu slabe socialne in še slabše delovne razmere. Nekaj delavcev je že šlo v Francijo za najtežja in najslabša dela in ob pogojih, ki niso prav dobri. Toda ti pogoji se tudi s sprejemom konvencij ne bodo znatno izboljšali, ker v Franciji tudi ne manjka delavstva. Naseljevanje delavstva iz Jugoslavije, Slovaške in Poljske, pomeni le, da se to delavstvo vabi v Francijo in v druge enake države zato, da tam opravlja najslabša dela po konkurenčnih mezdah.

Razumemo izseljeniško politiko v onih državah, ki so preobjudene, ali one, ki so svoje naravne zaklade že močno izčrpale ali pa imajo razvito industrijo preko mere svojih potreb. Toda v državi kakor je Jugoslavija, taka politika ni na mestu. Naša država, kljub temu, da je bogata na poljskih pridelkih in rudah, na lesu, še vedno uvaža ogromne množine industrijskega blaga, čeprav bi lahko doma podprla razvoj gospodarstva in industrije kakor tudi izvajala razna javna dela, ki bi še dolgo zadoščala za to, da bi imelo naraščajoče delavstvo vsaj za silo potrebno existenco. V tej smeri se pa pri nas ne stori ničesar bistvenega, da bi bila ta smer gospodarske politike edino prava v državi, ki ima razvojno možnost. Razen tega se tudi pri tistih navadnih delih, ki se pri nas izvajajo, plačujejo škandalozni zaslužki po 2 do 4 dinarje na uro.

Vzrok, da se mora tudi delavstvo zavzemati za izseljevalno politiko, tiči v tem, da se vseh deset let obstoja države ni usmerilo gospodarske politike v zmislu naravnih zakonov in potreb.

Politiko, ki je dovedla tako daleč, da se je vlada začela baviti z vprašanjem, kako naj prodaja svoje največje bogastvo, delovno silo, inozemskim kapitalističnim državam v najhujšo eksploatacijo, čeprav bi lahko doma našla za vse te delavce dela in kruha, smemo pač imenovati ponesrečeno. In če danes slovenski klerikalizem smatra to za veliko socialno-politično zadevo, je to le limanica, na katero hoče obešati svoje »socialno srce«.

Razmere so dovedle do tega, da tudi delavstvo ne vidi zaenkrat drugega izhoda, toda s takim reševanjem tega vprašanja se bahati, pa imajo najmanj pravice tisti, ki so krivi današnjih razmer.

Socialno-politične konvencije z drugimi državami so potrebne, ali dolžnost države je bila že zdavnaj, da bi jih bila izvedla.

Narodnogospodarsko je politika sedanje vlade ravno tako slaba kakor je bila politika prejšnjih vlad, ker je nje program, da proda delovno silo, ne pa, da jo doma porabi. Enako tiči tudi velik del krivde v tem, da so razne vlade spravljale državo v vedno večjo odvisnost raznih bančnih in industrijskih kartelov, ki so danes močnejši v državi kakor buržuazna vlada.

Gremo menda po poti kapitalističnega absolutizma.

ta bi se motil. Ne, oni so jezni ter razburjeni radi tega pojava. Kajti njim ni za to, ali kaj verjamejo, ali nič, marveč je njih strah za stranko, ne za vero. Saj vera klerikalcem, ki so kapitalistična stranka, ni cilj, marveč sredstvo do cilja. Cilj je vlada, je kapitalizem. Če bi se vsi proletarci združili in volili svojo delavsko stranko in če bi še tako pobožni bili, ne bi to kapitalistom nič koristilo. Klerikalci zastopajo interese mestne in podeželske buržuazije. Toda slabo bi bilo zanje, če bi bili navezani samo na glasove buržuazije. Zato piše »Reichspost«, glavno glasilo avstrijskih klerikalcev, ki daje obenem tudi ton našim klerikalcem, med drugim sledeče:

»Krščanstvu je dolžnost socialno ravnati, toda izključno pa socialistično prepričanje.«

Kaj pa je socializem? Stremljenje po osvoboditvi delavskega razreda izpod tlačanstva kapitalu. Velik del delavstva, da si tudi religiozen, je že davno spoznal, da je cerkev dekla kapitala in da je vera vodilni cerkveni gospodi samo koprena, s katero bi ta gospoda rada za vedno prikrila masi resnico, da je naloga cerkve braniti kapital pred izkoriščano delavsko maso, da si to ni nikjer v verskem nauku zapovedano. — Vse delavstvo, religiozno in svobodomiselnost, se bo moralo združiti in ko bo to storilo, tedaj bo zmagal socializem.

Leon Trocki:

Resnični položaj v Rusiji.

(Nadaljevanje.)

Položaj delavcev vedno slabši.

Radi premajhnega prostora moramo tudi iz tega poglavja Trockijeve knjige priobčiti le izvlečke. Na strani 40. pravi:

»... Razen tega dokazujejo vse statistike, da naraščanje plač *zastaja* za naraščajočo produktivnostjo dela. Intenziteta dela se veča — *slabi delovni pogoji ostajajo pri starem*.«

»... Racionalizacija produkcije, ki se jo je sedaj uvedlo, bo neizogibno še bolj poslabšala položaj delavskega razreda, če je ne bo spremljalo razširjenje industrije in trgovine, ki bi sprejela odpuščene delavce. V praksi se izteka »racionalizacija« čisto v *odpuščanje* delavcev in poslabšanje gmotnega položaja.«

»... Pri poslabšanju delovnih pogojev vedno najbolj trpi najslabot-

Zeiss-Punktal Peteln, Maribor:

Besede tri,
so za oči!

Gosposka ulica 5.

Religiozni socialisti.

Na Dunaju so imeli te dni tako zvani religiozni socialisti shod. To so sodrugi, ki so že organizirani v socialistični stranki, ki pa se še trdno drže svojega verskega prepričanja. Ti ljudje so na eni strani spoznali, ali bolje rečeno, priznali razredni boj, a na drugi strani pa so tudi na jasnem, da se s tako zvanim krščanskim socializmom absolutno nikamor ne pride. Poleg tega pa je vodja krščanskih socialcev, bolje rečeno, klerikalcev, ki načeljuje avstrijski vlad, prelato dr. Seipel, s svojim skrajno reakcionarnim ter brezobzirnim nastopanjem, mnogim vero iztrgal ali vsaj omajal; zlasti ob juljskih nemirih se je on silno osovražil pri širokih ljudskih množicah, ko je izrekel krilatico: »Keine Milde«, to se pravi: naj se z aretiranci postopa najkrutejše. Nasprotno pa je g. Seipel silno naklonjen bančnim magnatom, tudi, če so judje, kakor tudi napram ostalim velekapitalistom. Znano je, kako se ravno Seipel trudi, odpraviti zaščito najemnikov in s tem suniti vse delavstvo v neizmerno revščino, samo zato, da bi prišli njegovi ljubljenci, hišni posestniki, do zlatih rent. Vse to vidi delavstvo, če tudi versko čuti in vsled tega se danes klerikalnemu izvajanju socializma niso izneverili samo verni delavci, ki se zavedajo visoke misije socializma, marveč tudi intelektualci in celo — duhovniki. In na omenjenem shodu je govoril kanonik dr. Pfliegler, vodja duhovskega seminarja na Dunaju. Imel je zelo moder govor in med drugim priznal, da je razredni boj delavcem potreben. On razume, da mora današnjemu meščanskemu družabnemu redu slediti proletarski svetovni red, kot je sledil fevdalnemu meščanski red. Nadalje tudi dr. Pfliegler priznava, da noben verski nauk našemu cilju ne nasprotuje glede podružabljenja produkcij-

skih sredstev, ki so koncentrirana v rokah velekapitala. Seveda, da si tudi on ni v marsikaterem vprašanju čisto na jasnem. On zameri socializmu, da po svojem programu zahtevajo ločitev cerkve od države, ter se boji, da bi to ne pomenilo preganjanja cerkve. Toda marksizem ni še nikoli bil za preganjanje cerkve, nasprotno: on jo je že branil. To je bilo za časa Bismarcka in nemškega državnika Falka, kakor so bili socialisti v stari Avstriji proti kancelarju grafu, ki se ga je hotelo vnesti v novi volilni red. — Socialisti stoje še vedno na stališču svobodne cerkve v svobodni državi, nikakor pa nočejo, da bi bila ena od druge odvisna; stojijo na stališču, da se naj nikogar ne odganja od cerkve, a tudi nikogar ne silijo vanjo. So tedaj za popolno svobodo in toleranco. Še eno napako vidi dr. Pfliegler na socialistih, ki je pa tudi precej zmotna. Pravi namreč, da socialisti pristopivšim članom skušajo vero po sili iztrgati, kar seveda ni res. Res pa je, da je v socialističnih vrstah sila mnogo svobodomislecev, ki seve agitirajo za svoje svetovno naziranje. Toda to se ne vrši nasilno. Za to je mnogo dokazov, da se socialistov ne sodi, oziroma ne deli po verskem prepričanju, ker to ne sme v boju za osvoboditev izpod kapitalističnega jarma nobene uloge igrati. Toda to so vse stvari, o katerih se da razpravljati. Glavno pa je, da dr. Pfliegler priznava razredni boj, da veruje v socializem kot tak, ki bo prišel ter nasledil današnjo kapitalistično družbo, katera tlačil ter izkorišča večino ljudstva.

Krščanski socialisti nasprotni religioznim socialistom.

Kdor bi mislil, da so krščanski socialisti, recte klerikalci, zadovoljni z onimi socialisti, ki izjavljajo: mi smo socialisti, toda mi smo tudi verniki,

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

66

Pozabila sta za trenutek, da morata nazaj. Najraje bi ostala v tem občutju sredi padajočih snežink.

»Sonja, ali mi sedaj že verjameš...«

Kot da sta oba mislila isto, je tudi Sonja vzravnala glavo in mu pogledala v oči. Zvonenje v daljavi je umiralo, potok je šumel živo kot fantovska pesem in snežinke so ju poljubljale. Komaj slišno je dejala:

»Tukaj verjamem.«

Trenutek molka.

»V maju še le mora biti lepo tukaj!«

»Da, v maju.«

In sta se zamislila v lepoto, ki sta jo občutila v sebi, okrog sebe, vse povsod.

Nato sta šla dalje. Do kolodvora nista spregovorila nobene besede več...

Ves čas je snežilo.

Leo se je ves vrgel na delo. Skromen v svojih zahtevah do Sonje se je zadovoljeval ves čas s tistimi tihim besedami sredi snežene noči. »Tukaj verjamem.« Jasno mu je bilo, da mora Sonja s svojo strastno, po svobodi hrepenečo dušo, veliko trpeti v okovih starih sten in vseh tistih ljudi, ki se kretajo okrog nje. Nič ni obupaval, če je bila velikokrat hladna in tuja, kakor da bi se ne poznala nikoli. Vedno močnejša volja, kljubovati življenju, se je razvila v njem. In v tem je svojo ljubezen do Sonje zadrževal, celo Sonjo je pritegnil velikokrat iz njenih mračnih misli in neveselih razpoloženj.

Kakor nalašč so mu prišle Petkove »Žrtve« v roko. Z veseljem se je spravil nanje in že pet dni pred predstavo so naznanjali neobičajno rdeči letaki, da se vrši prva uprizoritev na predvečer delavskega praznika. To je bila želja Leonova. Preko Sonje je občutil vedno tesnejšo vez z onimi, ki stoje izven velikega življenja. Izven velike, pijančujoče in politizirajoče gospode. Povsod, kjer je videl trpljenje, je spoznal sorodstvo. Samo čustveno vez je čutil do njih. Z razumom še ni prišel tako daleč, da bi vedel, ali so socialisti in komunisti res take hudobe, taki vampirji, kot so pisali meščanski časopisi. Sicer se pa za časopise niti ni več brigal. Politiko je zasvoval. Nekaj ogabnega, vlačugarkega je spoznal v njej.

V tistih dneh pred napovedano predstavo se je zgodilo dvoje. Stane, ki je bil še vedno član Ljudskega odra, saj je bila nadstrankarska organizacija, je deset dni pred predstavo odpovedal svojo vlogo. Ni maral kratkoma igrati. K sreči se je povrnil v mesto mlad mizarški pomočnik, ki je po treh vajah uspešno vskočil, tako, da je bila zasedba rešena. Zato si Leo Stanetove resnosti niti ni vzel preveč k srcu.

V zaposlenosti izven šole in v razmetanosti svojih čustev, ki so se stekale harmonično le okrog Sonje in še tam ne vedno, se je precej odtujil članom kluba. Vsi so bili vsak zase. Le v trenutkih prevelike duševne napetosti so si odpirali svoje srčne kamrice in zaupali drug drugemu. Najtrši je bil Leo. O Sonji ni hotel govoriti z nikomur. Sonja mu je bila nedotakljiva svetinja, ki jo ni mogel vbesediti. Franček mu je zato očital celo hinavščino. Kaj skrivaš, saj vemo vsi. Toda Leo je mislil dru-

gače. Res je skrival, toda skrival je samo zato, ker bi sicer postalo vsakdanje, brezpomembno. Umrlo bi. Sicer pa, čemu govoriti o tem, kar čutiš? To je petošolsko in je sentimentalno. Zato je trdovratno molčal, kadar je kdo napejal pogovor na Sonjo in to v glavnem povsem dosledno do konca.

Mimogrede je opazil, da se je Janušovo razpoloženje ponovno menjavalo. Prešernost je izginjala in v šolo je prinašal molitvenik. Celotno evangelije je nosil v šolo in bral. Včasih je bil siten, da je zavračal v pogovoru vsakogar. S profesorjem Pečarjem in njegovo matematiko sta se kregala v razredu najbolj dva: Stane in zadnje čase še Januš. Nekaj prisilno razumarskega, sovražnega je videl Januš v tem predmetu, tako, da je v zadnji konferenci padel. Mučil se je včasih pred tablo in nekoč je bleknil prav nerodno: Oprostite, gospod profesor, ne morem! — Boste že morali — in ga je nagnal v klop. Tako se je zgodilo, da je Januš postal popolnoma desinteresan. Otopel je. Zadnje slovensko nalogo je napisal na petih straneh in vse, kar je mogel, je spravil pod svobodni naslov: Kaj najraje čitam? Odločil se je za nabožne knjige in priporočal evangelij, Profesor Janko se ni spuščal v globljo analizo, ker zato ni imel niti časa, niti primerne duševne moči. Lani je popravil okrog 3000 nalog. Pristavil je samo: Zanimivo. V tednu pred vpisovitvijo so pisali matematično nalogo. Januš je oddal prazen zvezek. Naslednjo uro je bila grščina. Stari profesor Kaves se ni malo začudil, ko je stopil sredi ure Januš pred kateder in izjavil, da gre domov. Ni mu dobro, pravi, in mogoče, da se sploh ne vrne več... da izstopi.

(Dalje prihodnj.)

nejša skupina neizkušenih, sezonskih delavcev, žensk in mladih delavcev. ... Od približno treh in pol milijonov mezdnih delavcev na deželi je 1.600.000 poljedelskih pomožnih — moških in ženskih delavcev. Od njih je

samo 20 odstotkov strokovno organiziranih.

Plače poljedelskih delavcev so navažno pod zakonitim minimom — in to čisto tudi na sovjetskih posestvih. Realne plače povprečno ne presegajo

63 odstotkov predvojnega stanja.

Delovni dan znaša redko manj kot deset ur.

V večini slučajev je

delovni čas neomejen.

Plače se neredno izplačujejo,

često šele po neznosnem oklevanju ... V aprilu 1927 je znašalo uradno število vpisanih

brezposelnih 1.478.000!

Resnično število brezposelnih je pa znašalo okrog dva milijona.

Število brezposelnih narašča nepri- merno hitreje

kakor pa celokupno število zaposlenih delavcev. Po petletnem načrtu komisije za državna podjetja bodo naše industrije skozi vseh pet let potrebovale 400.000 stalno zaposlenih delavcev. To pomeni pri stalnem dotoku delavcev z dežele, da bo koncem leta 1931. poskočilo število brezposelnih na nič manj kot na

3 milijone

moških in žensk. Posledica takega stanja bo naraščajoče število otrok brez stanovanja.

beračev in prostitutk.

Malenkostna odškodnina, ki se jo izplačuje brezposelnim, vzbuja upravi-

čeno nevoljo. Povprečno dobe 11.9 rubljev, to je pet predvojnih rubljev. ... Pretekla leta je označevalo ostro naraščanje

delovnih sporov,

ki se jih je večinoma mesto s porazumom,

udušilo s silo.

Vodstvo obratov se je poslabšalo. Nastavljanje in odpuščanje delavcev je izključno v rokah oblasti ...

... Na kulturnem polju je potrebno, da posebno podčrtamo šolski problem. Delavcu postaja vedno težje, da bi dal otrokom vsaj osnovno vzgojo. Skoro v vseh okrajih z delavskim prebivalstvom manjka šol ... Pomanjkanje šol in nezadostna preiskrba otroških vrtcev

žene velik del delavskih otrok na ceste.

Nato pripoveduje Trocki, da delavci tudi v strokovnih organizacijah nimajo več svobodne besede. V organizacijah odločajo samo plačani birokrati. In potem pravi Trocki dobesedno sledeče:

»Nezadovoljnost delavcev, ki ne najde v strokovnih organizacijah nobenega izraza, se razširja tajno. Ne smeš nastopati. Če hočeš obdržati svoj kosček kruha, potem ne govori mnogo! Samo to zahteva nujno popolno izpremembo sedanje strokovne politike!«

Sodrug! povejte no to vsakokrat dekalističnim lopovskim razbijačem, ko bodo govorili o »birokraciji« v naših strokovnih organizacijah! Naše organizacije ščitijo delavca. Pri nas ima delavec zaščito vsaj v svoji organizaciji. Pod boljševiki niti tega nima. Če se slepo ne pokorava vsemu, je odpuščen ali pa mora iti celo v sibirsko prognanstvo, kot je moral iti ustanovitelj rdeče armade Trocki.

(Dalje prihodnjič.)

socijalistov govorili in bo menda nekaj mesecev preteklo, predno bodo socijalisti zgovorili in potem se bo igra pričela iznova, kajti sedaj se vrši generalna razprava. Če sploh pride do specialne, tedaj bo ista šla v neskončnost. Ta igra se sedaj že tretjič ponavlja.

Vlada Maniua na Romunskem je takoj ob nastopu skušala pokazati svoja demokratična načela. Odpravila je cenzuro in ustavila preganjanja po zakonu o zaščiti države. Volitve v parlament je razpisala za 12. decembra, volitve v senat za 15. decembra in volitve v samoupravne institucije, kakor univerza, poljedelske zbornice itd., pa za 19. decembra. Vodstvo romunske socijalist. stranke je na svoji seji, dne 12. novembra sprejelo resolucijo, s katero izraža upanje, da bo nova vlada ostala svojim prejšnjim obljubam zvesta in čimprej novelirala zakon o socijalni zaščiti ter odpravila reakcionarne, protidelavske zakone prejšnje vlade. Ob enem opozarja novo vlado na naraščajočo brezposelnost.

Rumunsko policijo se bo reduciralo. Vlada je izdala naredbo, glasom katere se stalež policije zniža za 6000 mož. S tem se bo proračun zmanjšal za več kot 100 milijonov levov. Nova kmečka vlada, ki jo je sestavil Maniu, se zelo trudi pokazati narodu svojo demokracijo. Prvo njeno delo je bilo, da je odpravila obsedno stanje, ki je trajalo stalno po celi državi. Kaj, ko bi se g. Korošec hotel nekaj naučiti od svojega rumunskega kolega?

Na Čehoslovaškem sta sklenili nemška in češka socijalno demokratična stranka za predstojajoče volitve v deželna zastopstva svoje kandidatne liste vezati, da preprečita izgubo ostankov na glasovih, ki bi sicer prišli v prid meščanskim strankam. To je prvi vidni rezultat sporazuma med obema bratskima strankama, ki sta celih trideset let radi narodnostnih nesoglasij hodili ločena pota. — Izvršni odbor nemške socijalno demokratične stranke na Čehoslovaškem je iznesel resolucijo, v kateri ostro protestira proti preganjanju tiskovne svobode, srednjeveški cenzuri in proti preganjanju delavskih mladinskih organizacij, katerih funkcijonarji so bili radi svojega pacifičističnega udejstvovanja obtoženi po zakonu o zaščiti države. Izjavlja, da je češka buržuazija svojo revolucionarno prošlost še davno pozabila in ob desetletnici republike hodi po stopinjah bivše avstrijske reakcije, pri čemur ji seveda zvesto sekundira nemška buržuazija na Čehoslovaškem, ki ima v tem že svojo tradicijo.

Bolgarska socijalistična stranka je imela 22. oktobra svoj strankin zbor, na katerem je bila sprejeta obširna resolucija o političnem položaju v Bolgariji. Glede sodelovanja v vladi pravi ta resolucija: »Strankin zbor ne smatra sodelovanje v vladi kratkoma za izdajstvo na socializmu in delavskem razredu; vendar pa je tako sodelovanje mogoče in koristno le tedaj, če se vrši s sorodnimi delavskimi skupinami in samo v tem slučaju, če se delegacija v vladi naslanja na močno, zdravo in vsestransko dobro organizirano stranko.«

Holandska socijalno-demokratična stranka je obdržala 20. in 21. oktobra poseben kongres, ki se je pečal izključno samo z agrarnimi vprašanji. Agrarno vprašanje, ki je na Holandskem ravno tako pereče kakor pri nas, se je z vseh strani pretresalo in so se sprejeli razni važni sklepi. Tudi pri nas, kjer imamo toliko kmečkega proletarijata, bi bilo potrebno, da stranka izdela primeren socijalističen agrarni program.

Vojna zveza Poljske in Romunije proti Rusiji. Ruska poročila vedo povedati, da sta sklenili Poljska in Romunija pod vodstvom Francije vojaško zvezo proti Rusiji. Potovanje Pilsudskega v Romunijo in štabnih častnikov rumunskih na Poljsko in poljskih v Romunijo. Potoval je v obe deželi tudi francoski general Le Rond. Dogovorili so se tudi o načinu dobavljanja vojnega materiala ter o ustanovitvi tovarov za vojni material v Romuniji in Jugoslaviji, ki jih pokreneta podjetji Schneider-Creuzot

s počitkom vred je trajalo stvarjenje sveta, torej pomeni število 7 popolnost.

To je dokazano s 7 prednostmi, katere ima

in škodove tovarne. Pri eventualnih operacijah proti Rusiji bi sodelovala Francija s svojo mornarico. — Če so te vesti resnične, bodo pač rekli, da sklepajo vojne pogodbe zaradi — varnosti miru.

Z gradbo oklopne križarke se bo torej nadaljevalo. Po hudi, dva dni trajajoči debati, je nemški parlament odklonil socijalistični predlog, da se naj ne dovoli nadaljnjih kreditov za gradbo toliko sporne bojne ladje. Med tem, ko so bile sprva šance za sprejem gornjega predloga še ugodne, so se iste v zadnjem trenutku poslabšale, ker se ni le centrum izneveril, temveč celo demokrati. To pa edino radi tega, ker je vojni minister, general Grösser, pretil z demisijo za slučaj, da socijalistični predlog prodre. Pri glasovanju so se vse meščanske stranke strnile ter glasovale kot en mož za gradbo in je bilo odanih 255 glasov proti 210 za predlog, za katerega so glasovali samo socijalisti in komunisti. To je zopet dokaz, kako težko je skupno delo z meščanskimi strankami, čestokrat se imenujejo demokrati. Veliko je k temu pripomoglo zadržanje predsednika republike, Hindenburga, ki je očitno nastopil proti socijalistom. V Nemčiji pač prevladuje še vedno stari pruski vojaški duh, kateremu se meščanstvo vseh vrst klanja kot nek-daj. Za enkrat socijalisti še niso iz tega izvajali konsekvence ter izstopili iz vlade.

Sidney Webb, znameniti angleški združni teoretik, se je radi svoje visoke starosti odpovedal kandidaturi na listi delavske stranke za prihodnje volitve v angleški parlament. Njegovo volilno okrožje Seaham je nato postavilo Ramsey Macdonalda za svojega kandidata, ki je obdržal 30. oktobra tu shod mas.

Obregonov morilec rekurira. Kot se poroča iz Mehike, se je v četrtek 21. tm. sklepalo pred vszklicnim sodiščem o rekurzu Obregonovega morilca Torala in nune Concepcion. Toral je bil obsojen na smrt in nuna, ki ga je nagovarjala k umoru, pa na 20 let ječe.

Zopet političen umor v Sofiji. V torek je bil v Sofiji umorjen prejšnji sofijski policijski predsednik Naum Pelew. Dva napadalca sta ga zalotila v nekem trgovskem lokalu ter oddala več streliv iz revolverja nanj, na kar se je zgrudil. Pri tem sta enega trgovskega slugo zabodla, ki se je njima postavil na pot. Pelew je pozneje v bolnici umrl. Atentatorja sta pobegnila kot ponavadi.

Iz trgovske gremijalne šole. O postopanju s trgovskimi vajenci v trgovski gremijalni šoli v Ljubljani sem že večkrat slišal pritožbe, vendar jim nisem verjel v mnenju, da so pretirane. Žal sem se moral dne 12. tm. na lastne oči prepričati, kakšen duh vlada v tej šoli odnosno med učitelstvom te šole, kar potrjuje, da so bile te pritožbe vendarle resnične. Omenjenega dne proti večeru sem šel skozi Komenskega ulico mimo šole na Ledini. Pred šolo sem opazil ravnatelja trgovske gremijalne šole g. Rajko Grum-a. V istem trenutku je pasiral mimo njega nek

Dnevne novice.

Krščanska ljubezen. Na oblastni skupščini v Ljubljani je poročal dr. Breclj kot referent, da se nahajajo na Kočevskem ubožci, ki so jih žrle podgane žive, ker so bili tako onemogli in izčrpani, da se niso mogli braniti podgan. To je ena žalostna slika, ki je referentu ušla z jezika. Mi pa vemo, da so večinoma vse občine malomarne v tem oziru. Tak dogodek dokazuje, kaj pomeni med narodom hinavska krščanska ljubezen do bližnjega, če tako zadevo presojamo s tega stališča. Še hujša obtožba pa je to z ozirom na socijalni čut, na socijalno pravičnost, po kateri ta grda kapitalistično vzgojena družba pušča, da žro podgane pri živem telesu onemogle trpine in delavce, ki so vse življenje garali za brezvestne lopove.

Tudi dr. Korošec za sporazum med Srbi in Hrvatji. Zakaj, izjavil je, da so vse štiri stranke, to je režimske, za sporazum, v imenu cele kolicije. — Naša razburjena buržuazija si torej kar ponuja roke — v ojačenje države, kakor previdno pripominjajo vsi, ki dajo izjave o tem vprašanju.

Davidovičeva demokratska stranka, pravi nje šef, je za decentralizacijo administrativne oblasti in za široke samouprave. Centralizem je za nas težak, ali tega so v velikem delu zakrivali oni, ki se danes proti njemu ljuto bore. Davidovič je trdno uverjen, da mora priti do sporazuma med Srbi in Hrvatji ter da notranje razmere prav nič ne ogrožajo državnega edinstva, ker se hočejo demokrati potruditi, da pride do konsolidacije. Demokratska stranka je bila vedno za sporazum in tudi sedaj dela z vso silo na to.

Bolj in bolj se tolažijo. Kralj se vrne v Beograd, pišejo. V notranje-političnem položaju se pričakujejo temeljite izpremembe. Pribečević ima že pripravljene predloge, ki jih predloži kralju kot svoje mnenje, kako naj bi se rešila državna politična kriza. To že bobnajo sedaj več kot teden dni. Love se pač za bilko, bi rekli po pregovoru.

Proračun ljubljanske oblastne skupščine se je te dni obravnaval. Določenih je v proračunu en milijon dinarjev za socijalno skrb. Razumljivo je, da se mora s takimi in večjimi krediti podpreti one kraje in ustanove, kjer je najbolj potreba. Zato je poslanec s. Sitter povdaril razmere v trboveljskem revirju, kjer morajo rudarji pogosto praznovati in res vlada največja potreba. Predlagal je, da se neznatna podpora 50.000 Din zviša za 150.000 Din ter prispevek za Borzo dela istotako za 150.000 Din. Oblastni odbor pa namerava te podpore delati po svoji »uvidevnosti«, zato ni upošteval izpreminjavalnih predlogov poslanca s. Sitterja, ampak je odobril predloge poročevalca.

Spomenik socijalističnim borcem. V okviru impozantnih svečanosti prilikom desetletnice obstoja republike je odkrilo dunajsko delavstvo na Schmerlingplatzu poleg parlamenta krasen spomenik pokojnim avstrijskim socijalističnim prvakom Viktorju Adlerju, Jakobu Raumannu in Ferdinandu Hanuschu. Spomenik predstavlja na ozadju in na podstavkih, ki vplivajo z izredno silo, doprsne kipe v nadnaravni velikosti teh treh mož. Izdelan je po načrtu prof. Antona Hanaka, ki je izklesal tudi oprsje Adlerja, stoječe v sredini. Odkritja so se udeležili poleg vseh dunajskih delavskih organizacij in stotisočglave množice tudi inozemski gostje in sicer: za nemško socijalno-demokratično stranko Karl Kautsky, za francosko Aleksander Bracke, za dansko Stauning, za belgijsko Cannille Huysmans, za rusko Dan, za italijanske socijaliste v emigraciji Pittoni; iz Čehoslovaške je prišel za češko socijalistično stranko Tomašek, za nemško dr. Čeh, iz Poljske Diamand, iz Ogrske številna delegacija pod vodstvom s. Peyerja. Govorili so Tandler, Renner, Seitz, za Internacionalno pa Huysmans.

Obstrukcijski govor se je pričel. Odsek za novelo zakona o zaščiti stanovanjskih najemnikov v avstrijskem parlamentu je začel svoje delo in so drug Leuthner govori že tri seje, pa še ni končal. Seveda bodo vsi člani od

Palmerstone

duble, velure,
pletene,
krzna sploh vse
zimske obla-
čilne pred-
mete kupite naj-
ceneje pri tvrdki

L. Ornik, Maribor
Koroška c. 9 - tudi na obroke

trgovski vajenec, ki g. Gruma ni opazil in ga vsled tega ni mogel pozdraviti. No, g. Grum se je za to nehoti izvršeno netaktnost vajenca na licu mesta na vajencevi osebi maščeval s tem, da ga je trikrat pošteno lopnil z aktovko po glavi. To se je zgodilo na cesti, pred očmi pasantov. Ako to vpoštevam, potem moram misliti, da je tak način vzgajanja med zidovi trgovske gremijalne šole odnosno šole v Ledinu, v kateri se ta šola drži, nekaj prav vsakdanjega. Čudno ni potem, če je šola pri vajencih osvojevala. Položaj ne samo trgovskih, temveč vajencev sploh, je splošno težak, da nevzdržen. Ako se pridružuje terorju in trpinčenju v obratih še tako postopanje z vajenci v šoli, kdo naj se še čudi izčrpanemu fizičnemu stanju naše delavske mladine, ki vodi direktno v degeneracijo? — Očividec.

Okrožni urad popravljiva: Prejeli smo: Okrožni urad prezira strokovne organizacije. Trditve, da Okrožni urad prezira strokovne organizacije, nikakor ni resnična. Zastopniki uprave so ponovno poudarjali na sejah ravnateljstva, da jim je vsako sodelovanje z nasveti in predlogi s strani raznih organizacij dobrodošlo. Uprava je predloge in opozorila organizacij tudi vedno upoštevala ter na razne dopise vedno dala pojasnila in odgovore. Jasno pa je, da ni mogoče dati primernih pojasnil na dopise, dokler zadeva ni dokončno pojasnjena. Revizijski oddelek urada izvršuje v letošnjem letu stalno revizije obratov, ki se vrše po točno fiksnem načrtu. Tudi v zadevi, ki jo navaja zgoraj omenjena notica, je bila takoj odredjena obratna revizija, o uspehu katere bo

tudi organizacija, ki je stvar urgirala, dobila pojasnilo. — Ljubljana, dne 21. novembra 1928. Ravnatelj dr. Bohinec.

Maribor.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Repertoar.

Petek, 23. nov.: Zaprt.

Sobota, 24. nov. ob 20.: »Adieu Mimi«, Premijera.

Nedelja, 25. nov. ob 15.: »Oblaki«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20.: »On in njegova sestra«. Kuponi.

Charleston-opereta »Adieu Mimi«, ki je pač radi svoje posebne veselosti in temperamentnosti, uspešno obšla skoro vse operetne odre, se vprizori prvič na mariborskem odru v soboto, 24. t. m.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo 25. t. m. se vprizori popoldne zelo efektivna drama »Oblaki«, ki je dosegla pri zadnjih dveh vprizoritvah zelo lep uspeh. Predstava, ki nudi užitek odraslim kot mladini, traja le dve uri, in jo priporočamo tudi okoličanom. — Zvečer ob 20. uri pa se ponovi velezabavna burka »On in njegova sestra«, ki vzbuja salve smeha.

Mobilizacija patrijotov. Za dne prvega decembra, se dela velikanski tamtam. »Garnizija« penzioniranega generala ne zadošča, zato se mobilizira prebivalstvo cele države, da pohiti prvega decembra v Maribor in da se tukaj divi ter navduši za »krasno« ureditev te države, da pohvali zlasti sedanjí režim z dr. Korošcem na čelu, ki se trudi odpraviti vse nedostatke — pardon — ki se trudi vse gospodarske panoge inozemskim kapitalističnim pijavkam zastaviti, v kolikor še niso. Četrtninska vožnja je, navzlic našim neznosno visokim železniškim tarifam, gotovo lepa vaba in radi verjamemo, da se bo našlo dovolj četrtninskih »patrijotov«, ki bodo to prilično porabili. Ko bi bil tisti komite, z g. generalom Maistrom na čelu, mene za nasvet vprašal, na kak način bi se dalo največ ljudstva v mesto zvabiti, bi mu jaz svetoval: prosto vožnjo in vsakemu gostu najmanj eno dobro kosilo in liter vina povrh, pa bi bil uspeh naravnost sijajen. Poleg proslave ujedinjenja bodo naši dobro plačani in dobro rejeni patrijoti na prvega decembra proslavljali desetletnico smrti slovenske republike, ki je živel, četudi samo en dober mesec in

ki jo je dr. Korošec pokopal. Usodna ironija je, da je ravno sedaj isti dr. Korošec na vladi, ki je prvega decembra 1918 pridružil Slovence Srbom, potem pa cela leta sovražno napadal vse, kar je srbskega, da celo kralja je označeval kot srbskega. Torej umetno ter prisiljeno navdušenje nas ne bo privedlo niti za ped do boljših gospodarskih in socialnih razmer. Sicer pa se lahko navdušuje, kdor ima povod za to, mi delavci pa ga nimamo.

Lep češki koncert bo priredila v Mariboru dne 25. novembra t. l. zvečer v dvorani »Union« Akademski Filharmonija iz Prage, ki te dni koncertira po celi Jugoslaviji. 70 godbenikov bo izvajalo češke skladbe, med drugim svetovno znano Smetanovo »Ma vlast« (Moja domovina). Vsakomur, ki hoče res kaj lepega slišati, priporočamo obisk tega koncerta.

Devica Marija v Polju.

Prav razveseljiv je uspeh, ki smo ga izvojevali v nedeljo, dne 18. t. m. pri občinskih volitvah v naši občini. Predvsem, ako upoštevamo, pod kakšnimi razmerami smo se gibalí, in sicer kot samostojna lista, brez vsake primesi, s pravim imenom: Socijalistična stranka Jugoslavije! Odkrito smo priznavali, da smo socialisti. Kot taki smo šli s ponosom med volilce, na sestanke, na naše in druge shode in uspeh ni izostal. Priznati moramo, da se počasi le probujamo in zapuščamo ekstremistično frazerstvo neumnosti, medtem pa pristopamo k pravemu praktičnemu socialističnemu delu. Le to, in samo to, nam mora pomagati iz tega kaosa. Volilni izid je sledeči: SSJ 92 glasov in 3 odbornike, komunisti 116 glasov in 3 odbornike, krščanski socialci 56 glasov in 2 odbornika, del. zveza SLS 120 glasov in 4 odbornike, SDJ 131 glasov in 4 odbornike, gospodarska lista (samostojneži, kmetijski kler. in sušterčijanci) 286 glasov in 9 odbornikov. Ker je v naši občini večina tovarniškega delavstva, je za nas so-

cijaliste ta izid še vedno nezadovoljiv. Vendar pa: iz malega raste veliko. Najbolj so se, kakor je pri njih navada, zaganjali v nas komunisti. Še njih glasilo št. 35 z dne 5. oktobra se je ljuto obregnilo na nas in še, kakor zna, da je najbolj uspešno, z osebnim gonjo, ki pravi proti koncu: ... slovo delavstva naše občine bo pa žel, ko bo njegova lista prešla v preizkušnjo. Komentarja k temu ni potreba, številke same so pokazale obratno, da padajo oni pri vsakih volitvah. Pazijo naj, da se ne uresniči pregovor: Kdor drugim jama koplje, sam vanjo pade!

Zalog.

Krajevna organizacija SSJ v Zalogu se najsrčneje zahvaljuje vsem ss. volilcem in agitatorjem za uspeh pri občinskih volitvah. Sodrugi, po tej poti, vkljub vsemu, naprej!

Guštanj.

V nedeljo, dne 25. t. m. sklicuje krajevna organizacija SSJ v Guštanju v prostorih gostilne Milonig (pri pošti) ob 9. uri dopoldne shod, na katerem bo poročal sodrug Ošlak iz Maribora. — Dnevni red: Položaj delavstva v Jugoslaviji in občinska politika občine Guštanj. Sodrugi in sodrugi se vabijo, da temu shodu polnoštevilno prisostvujejo.

Studenci pri Mariboru.

D. T. E. »Svoboda« v Studencih priredi v nedeljo dne 2. dec. t. l. svoj prvi dramski nastop dece in članstva!

Nastop dece s svetovnoznanim pravljičnim igrokazom

„Snežulčica“

(Schneewittchen).

Za tem člani in članice z enodejanko »Rdeči Gašper na Francoskem« (Der rote Kasperl in Frankreich).

Z ozirom na to, da je ta prvi nastop dramskega odseka »Svobode« v Studencih povzročil obilo stroškov in poštrevanja posameznih sodelujočih, prosimo obilne udeležbe s strani »Svobode« naklonjenega občinstva. — Začetek točno ob 16. uri. — Vstopnina: Sedež 5 Din. za člane 3 Din. stojnice in galerija 2 Din.

VABILO.

Vse spoštovane gospode delavce vabim, da se udeležite v soboto in nedeljo

delavskega koncerta.

Vino novo in staro, svinjska pojedina, vse za mali denar se priporoča za obilen obisk restavracije **H. Košič**, Vetrinjska u. 24.

Najprimernejša

miklavževa darila

za praktično uporabo: damske torbice, torbice za potovanje, spise, šole, tobak, smodke, denar itd. se dobi v najv. izbiri pri

Ivan Kravos
Aleksandrova cesta 13

Lastna torbarska delavnica: Slomškov trg št. 6.

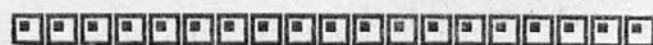

Naznanilo.

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu naznaniti, da sem otvoril v **Tattenbachovi ulici 14 (v hiši gosp. Gustinčiča)**

popravljalnico za automobile in motorna kolesa.

Potrudil se bom vsa dela pod jamstvom in brezkonkurenčnih cenah izvršiti. Za mnogo naročil prosim **Adolf Engler.**

Zbirajte za tiskovni sklad

Za Miklavža Za Miklavža

„LUNA“
EXPORTNA HIŠA
Maribor, Aleksandrova 19

Dobroznana najcenejša in najboljša trdka za nakup nogavic, moških nogavic (zoknov), rokavic, dokolenic, gamaš, lišnih čevljev, snežnih čevljev, perila, vezenice, čipk, svilenih trakov etc.

Lasten izdelek pletenih jopic, puloverjev ter kompletnih oblek v vsaki veličini.

Posebna razstava igrač ter božičnih okrasov.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.